

บันทึก

เรื่องบำนาญของผู้ที่ออกจากตำแหน่งการเมือง

กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งมาโดยหนังสือที่ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๘๒ ว่าได้ส่งบันทึกความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (อนุกรรมการร่างกฎหมายชุดที่ ...) เรื่องเงินบำนาญของนายพันเอก พระยาอภัยสงคราม (ซึ่งส่งไปพร้อมกับหนังสือคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ ๑๘๗๓/๒๕๘๒ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๘๒) ไปให้กระทรวงการคลังทราบแล้ว

ในเรื่องเงินบำนาญของนายพันเอก พระยาอภัยสงครามนั้น กรรมการร่างกฎหมายมีความเห็นว่า แม้จะปรากฏว่านายพันเอก พระยาอภัยสงคราม ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งการเมืองชั่วคราว แล้วได้ออกจากตำแหน่งการเมืองไปเนื่องจากคณะรัฐมนตรีลาออกทั้งคณะก็ดี นายพันเอก พระยาอภัยสงครามไม่ได้ออกจากราชการทางกระทรวงกลาโหม วันราชการทางทหารของนายพันเอก พระยาอภัยสงครามมิได้ขาดตอน ฉะนั้นจึงไม่มีเหตุผลอย่างใดที่จะคำนวณเงินบำนาญให้นายพันเอก พระยาอภัยสงคราม ในตอนที่ออกจากตำแหน่งการเมือง เพราะนายพันเอก พระยาอภัยสงคราม ยังคงปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งอื่นซึ่งยังมีได้พันไปอยู่

โดยหนังสือฉบับเดียวกันนี้ กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งว่า กระทรวงการคลังเห็นว่า ถ้าถือหลักดังกล่าวข้างต้นแล้ว การคำนวณจ่ายบำนาญของข้าราชการการเมืองอีก ๓ ท่าน คือของนายนาเอก หลวงศุขลาศัย และของนายพลตรี พระยาพลพล พยุหเสนา ก็คงเป็นอันคลาดเคลื่อนไปด้วย

ข้อความที่กระทรวงการคลังกล่าว จึงสรุปได้ดังนี้

(ก) นายนาเอก หลวงศุขลาศัย เป็นข้าราชการในกระทรวงศึกษาธิการ และได้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรธิการชั่วคราว เมื่อออกจากตำแหน่งการเมืองนี้แล้ว ก็เข้าประจำหน้าที่ทางกระทรวงศึกษาธิการโดยไม่ขาดตอนกัน

(ข) นายพลตรี พระยาพลพล พยุหเสนา เป็นข้าราชการในกระทรวงกลาโหม และได้เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อออกจากนายกรัฐมนตรีนี้แล้ว ก็ได้ดำรงตำแหน่งในกระทรวงกลาโหมอีกโดยไม่ขาดตอนกัน

วันราชการของข้าราชการทั้ง ๒ ท่านนี้ไม่ขาดตอนกัน เช่นเดียวกับกรณีนายพันเอก พระยาอภัยสงคราม การวินิจฉัยจึงควรยึดหลักอย่างเดียวกันที่ได้รับรองกันแล้วในกรณีนายพันเอก พระยาอภัยสงคราม

สำหรับกรณีนายนาเอก หลวงศุขลาศัย กระทรวงการคลังชี้แจงว่าก่อนเป็นรัฐมนตรี นายนาเอก หลวงศุขลาศัย เป็นอธิบดีกรมพลศึกษา เมื่อเป็นรัฐมนตรีแล้วก็ยังคงดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษาอยู่ และเมื่อออกจากรัฐมนตรีแล้วก็คงรับราชการในตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษาซึ่งยังมีได้พันไปอยู่ ทั้งนี้เป็นได้ว่าการนี้มีลักษณะเหมือนกับกรณีนายพันเอก

พระยาอภัยสงคราม ฉะนั้นจึงต้องวินิจฉัยโดยอาศัยหลักอย่างเดียวกัน คือจะคำนวณเงินบำนาญให้นายนาวาเอก หลวงศุภชลาศัย ในตอนที่ออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีหาได้ไม่

เมื่อกรณีเป็นเช่นว่ามาแล้ว ย่อมเป็นหน้าที่ของกระทรวงการคลังที่จะต้องพิจารณาว่า เงินเพิ่มซึ่งนายนาวาเอก หลวงศุภชลาศัย ได้รับไปทุก ๆ เดือนเนื่องด้วยได้สั่งให้ได้รับบำนาญนั้น จะต้องคืนให้รัฐบาลหรือไม่ กรรมการร่างกฎหมายเห็นว่าเงินที่กล่าวนี้กฎหมายมิได้บังคับให้จำต้องคืน เพราะถือไม่ได้ว่าเป็นการสมควรได้ ซึ่งผู้รับประโยชน์จำจะต้องคืน โดยที่กรณีเป็นเรื่องยุ่งยากแก่การที่จะปรับได้กฎหมาย กระทรวงการคลังจึงเป็นควรระงับ....โดยให้นายนาวาเอก หลวงศุภชลาศัย ได้รับบำนาญแล้วจ่ายเงินบำนาญให้...นั้น^๑ ข้อนี้กระทรวงการคลังจะเถียงไม่ได้ว่าได้มี “การเข้าใจผิดในข้อกฎหมาย” ซึ่งกระทรวงการคลังมีสิทธิจะได้รับทรัพย์สิน เพราะกระทรวงการคลังต้องบทสันนิษฐานว่า กระทรวงการคลังรู้อยู่ว่าไม่มีความผูกพันที่จะต้องช่วยเงินบำนาญตามที่ได้อำนาจไป (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๐๓)

สำหรับกรณีนายพลตรี พระยาพลพลพยุหเสนา กระทรวงการคลังชี้แจงว่า ก่อนเป็นนายกรัฐมนตรี นายพลตรี พระยาพลพลพยุหเสนา รับราชการในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก เมื่อเป็นนายกรัฐมนตรีแล้วยังดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกอยู่ แต่เมื่อออกจากนายกรัฐมนตรี (๑๔ ธันวาคม ๒๔๘๐) แล้ว หาได้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกไม่ แต่ได้ดำรงตำแหน่งจเรทหารบกทั่วไป ราชองครักษ์พิเศษ และที่ปรึกษาการทหารสูงสุด ทั้ง ๓ ตำแหน่งนี้ไม่มีการเบิกจ่ายเงินเดือน จึงเห็นได้ว่าตั้งแต่ ๑๔ ธันวาคม ๒๔๘๐ ถึง ๔ มกราคม ๒๔๘๑ (วันออกจากตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก) อันเป็นเวลาเพียงเล็กน้อย นายพลตรี พระยาพลพลพยุหเสนา ยังคงดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกอยู่ แต่ไม่มีเงินเดือนในงบประมาณแผ่นดินทั้งนายพลตรี พระยาพลพลพยุหเสนา ก็ไม่ได้รับเงินเดือนในตำแหน่งที่กล่าวนั้น

ผลจึงเป็นว่า กรณีนายพลตรี พระยาพลพลพยุหเสนา ไม่เหมือนกับกรณีนายพันเอก พระยาอภัยสงคราม และโดยที่หลังจากได้ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว นายพลตรี พระยาพลพลพยุหเสนา ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง (ที่มีเงินเดือน) ทางกระทรวงกลาโหม จึงเป็นการสมควรแล้วที่จะต้องคำนวณเงินบำนาญให้ อันเป็นเงินประเภทเดียวกันเท่านั้นที่นายพลตรี พระยาพลพลพยุหเสนา ได้รับจากงบประมาณแผ่นดินหลังจากได้ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว ฉะนั้นกรรมการร่างกฎหมายจึงเห็นว่าฐานะการเงินในส่วนที่เกี่ยวกับนายพลตรี พระยาพลพลพยุหเสนาในเวลานี้พาดำต้องแก้ไขประการใดไม่

เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๔๘๕

^๑ ในการแปลบันทึกนี้ ผู้แปลสงสัยว่า ความในประโยคนี้จะวางไว้ผิดที่ ถ้ากล่าวไว้ในตอนต้นของวรรค จะทำให้เรื่องติดต่อกันดี จึงขอเสนอเพื่อพิจารณา